

UCHWAŁA NR XXV/160/12
RADY MIEJSKIEJ W RAJGRODZIE

z dnia 28 grudnia 2012 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego programu opieki nad zabytkami gminy Rajgród na lata 2013- 2016

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, Nr 167, poz. 1759, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458., z 2009 r. Nr 52, poz. 420), art. 87 ust. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003r. Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 238, poz. 2390, z 2006 r. Nr 50, poz. 362, Nr 126, poz. 875, z 2007 r. Nr 192, poz. 1394, z 2009 r. Nr 31, poz. 206 Nr 97, poz. 804, z 2010 r. Nr 75, poz. 474, Nr 130, poz. 871.) Rada Miejska w Rajgrodzie uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się „Gminny program opieki nad zabytkami gminy Rajgród na lata 2013 – 2016”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Rajgrodu.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

Przewodniczący Rady Miejskiej

mgr Jan Duda

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RAJGRÓD na lata 2013 – 2016

I Postanowienia ogólne

1. Wstęp

Dziedzictwo kulturowe to dorobek materialny i duchowy poprzednich pokoleń, to także dorobek naszych czasów. Najczęściej utożsamiamy dziedzictwo kulturowe z archeologią, architekturą i sztuką. Pamiętać należy o nieodnawialności źródeł informacji o życiu i działalności naszych przodków oraz o potrzebie zachowania tych źródeł dla przyszłych pokoleń.

Świadomość potrzeby ratowania i ochrony zabytków jest coraz powszechniejsza. Dbanie o ich należyty stan i atrakcyjny wygląd jest naszym obywatelskim obowiązkiem. Zabytki nigdy nie będą atrakcyjne, jeżeli będą zaniedbane. To urok zadbanych zabytków tworzy niepowtarzalny charakter danego miejsca, w którym mieszkańcom żyje się przyjemniej i gdzie chętniej przyjeżdżają turyści. Gminny program opieki nad zabytkami jest dokumentem o charakterze uzupełniającym do aktów planowania w gminie: planów zagospodarowania przestrzennego i Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Służy inicjowaniu i koordynowaniu prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechnianiu i promowaniu dziedzictwa kulturowego. Celem jest zachowanie naszego dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń.

2. Podstawy prawne uchwalenia programu

- 1) art. 7 ust.1 pkt 9 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591 ze zmianami) stanowiący, że: "Zaspakajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy kultury, w tym ochrony zabytków i opieki nad zabytkami",
- 2) art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 163 poz. 1568) stanowiący, że:
 - Burmistrz sporządza na okres 4 lat gminny program opieki nad zabytkami,
 - gminny program opieki nad zabytkami przyjmuje rada miejska po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków,
 - gminny program opieki nad zabytkami ogłaszany jest w wojewódzkim dzienniku urzędowym,
 - z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami Burmistrz sporządza co 2 lata sprawozdanie, które przedstawia radzie miejskiej.

3. Cele uchwalenia programu

Program opieki nad zabytkami gminy Rajgród tworzy podstawę dla działań związanych z ochroną dóbr kultury na lata 2013-2016.

Podstawę do opracowania programu stanowi gminna ewidencja zabytków. Dokument ten stanowi swego rodzaju bazę dla dalszych działań z zakresu dziedzictwa kulturowego. Właściwe określenie zasobów zabytkowych oraz wyszczególnienie obiektów o wysokich wartościach historycznych i architektonicznych jest warunkiem niezbędnym w formułowaniu priorytetów w zakresie ochrony dóbr kultury. Celem programu opieki nad zabytkami gminy Rajgród jest wzmocnienie ochrony i opieki nad obiektami zabytkowymi, a także dążenie do poprawy stanu technicznego zabytków poprzez wprowadzenie i realizację przez władze gminy rozwiązań systemowych, takich jak:

- 1) włączenie problematyki ochrony zabytków do bieżących zadań gminy Rajgród,
- 2) rozpoznanie koniecznych działań w celu utrzymania zabytków w dobrym stanie, poprawy stanu zachowania lub zahamowania procesów degradacji,
- 3) upowszechnianie wiedzy o miejscowych zabytkach,

- 4) stworzenie podstaw współpracy z właścicielami zabytków,
- 5) wykorzystanie zasobów zabytkowych i walorów gminy Rajgród,
- 6) podjęcie rozwiązań w celu podniesienia atrakcyjności zabytków na potrzeby społeczne, turystyczne i inwestycyjne,
- 7) prowadzenie działań w zakresie planowania przestrzennego oraz gospodarki nieruchomościami mających na celu przede wszystkim powstrzymanie degradacji obiektów i obszarów o wartościach zabytkowych i kulturowych oraz podjęcie działań w celu poprawy stanu ich zachowania,
- 8) monitorowanie stanu zachowania i sposobu wykorzystania zabytków.

II Obligatoryjne formy ochrony zabytków

1) Rejestr zabytków

Dla najcenniejszych zabytków znajdujących się na terenie województwa Wojewódzki Konserwator Zabytków (WKZ) prowadzi rejestr zabytków. Wpisu do rejestru dokonuje się na mocy decyzji WKZ wydanej z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku. Do rejestru może być wpisane również otoczenie zabytku, a także nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna tego zabytku.

2) Wojewódzka Ewidencja Zabytków

Jest to spis wszystkich zabytkowych obiektów województwa objętych ochroną konserwatorską Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

3) Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (mpzp)

Kolejną formą ochrony obiektów i obszarów zabytkowych są zapisy o ochronie w planach zagospodarowania przestrzennego. W gminie Rajgród wszystkie projekty planów zostały uzgodnione z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Po uchwaleniu stały się obowiązującym prawem miejscowym.

4) Gminna Ewidencja Zabytków (GEZ)

Jest bazą danych o zabytkach nieruchomych z terenu gminy, prowadzoną w formie zbioru kart adresowych. Włączone zostały do niej obiekty znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków. Wpis do GEZ stanowi podstawę do objęcia tych obiektów ochroną. Ewidencja zabytków w gminie Rajgród nie jest dokumentem zamkniętym, jest systematycznie uzupełniana, aktualizowana i weryfikowana.

Przyjmuje się następujące kryteria wpisu do ewidencji gminnej:

- czas powstania obiektu - nie później niż lata 50 XX w.,
- stopień zachowania walorów zabytkowych,
- wpływ formy obiektu na ogólny charakter zabudowy miejscowości,
- wartość historyczna.

III. Zabytki nieruchome zlokalizowane na terenie miasta i gminy Rajgród, ujęte w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków oraz Gminnej Ewidencji Zabytków.

Lp	Nr rejestru	Obiekt	Data	Miejscowość
1	A-78 02.05.1980	Kościół paraf.	1865r.	Rydzewo
2		Dom	k. XIX w.	Rajgród ul. Warszawska 21
3		Dom	1892r.	Rajgród ul. Żabia 30
4		Dom	pocz. XX w.	Rajgród ul. Piaski 7
5		Dom	pocz. XIX w.	Rajgród ul. Szkolna 6

6		Dom	pocz. XX w.	Rajgród ul. Żabia 15
7		Dom	pocz. XX w.	Rajgród ul. Piaski 13
8		Dom	pocz. XX w.	Rajgród ul. Żabia 11
9		Dom	1913r.	Rajgród ul. Szkolna 23
10		Dom	1 poł. XIX w.	Rajgród ul. Szkolna 19
11		Dom	pocz. XX w.	Rajgród ul. Piaski 14
12		Dom	poł. XIX w.	Rajgród ul. Żabia 7
13		Dom	poł. XIX w.	Rajgród ul. Szkolna 44
14		Dom	pocz. XX w.	Rajgród ul. Piaski 17
15		Dom	1926r.	Rajgród ul. Warszawska 7
16		Dom	k. XIX w.	Rajgród ul. Warszawska 50
17		Budynek Urzędu Miejskiego	pocz. XX w.	Rajgród ul. Warszawska 32
18		Dom	k. XIX w.	Rajgród ul. Piaski 9
19		Stajnie	1912r.	Rajgród ul. Żabia 24
20		Dom	1912r.	Rajgród ul. Żabia 24
21		Dom	1860r.	Rajgród ul. Warszawska 14
22		Dom	pocz. XX w.	Rajgród ul. Warszawska 15
23		Dom	pocz. XX w.	Rajgród ul. Warszawska 8
24		Zajazd (Posterunek Policji)	4 ćw. XIX w.	Rajgród ul. Warszawska 11
25		Dom	k. XIX w.	Rajgród ul. Piaski 12
26		Dom	pocz. XX w.	Rajgród ul. Warszawska 54
27		Dom	k. XIX w.	Rajgród ul. Warszawska 27
28		Dom	poł. XIX w.	Rajgród Pl. Tysiąclecia 4
29		Dom	poł. XIX w.	Rajgród Pl. Tysiąclecia 2/3

30		Dom	poł. XIX w.	Rajgród Pl. Tysiąclecia 5
31		Dom	1920-1930r.	Rajgród Pl. Tysiąclecia 10
32		Dom	ok. 1920r.	Rajgród Pl. Tysiąclecia 6
33		Dom	ok. 1830r.	Rajgród ul. Warszawska 4
34		Dom	ok. 1850r.	Rajgród ul. Warszawska 6
35		Dom	ok. 1900r.	Rajgród ul. Warszawska 38
36		Dom	pocz. XX w.	Rajgród ul. Warszawska 31
37		Dom	1947r.	Rajgród ul. Warszawska 36
38		Dom	k. XIX w.	Rajgród ul. Warszawska 45
39	A-202 11.10.1985	Kamienica	k. XIX w.	Rajgród ul. Warszawska 20
40	A-357 11.03.1988	Kaplica cmentarna	1826r.	Rajgród
41	A-395 11.08.1989	Kościół paraf.	1906-1912r.	Rajgród
42	A-230 08.09.1986	Dwór	k. XIX w.	Opartowo
43	A-381 24.01.1989	Młyn	1911r.	Wojdy
44		Kapliczka	2 poł. XIX w.	Kosiły
45	A-230 08.09.1986	Zespół dworsko folwarczny	XIX/XX w.	Opartowo
46	A-231 09.09.1986	Zespół dworsko folwarczny	XIX/XX w.	Wojdy
47		Dom mieszkalny	1912r.	Rajgród ul. Piaski 8
48		Dom mieszkalny	pocz. XX w.	Rajgród ul. Warszawska 23
49		Szkoła Podstawowa	1939r.	Rajgród ul. Szkolna 24
50		Dróżniczówka	k. XIX w.	Kosówka 48
51		Dworek	l. 20 XX w.	Rajgród ul. Rajgrodzik 8
52		Dom mieszkalny	1848 r.	Rajgród ul. Warszawska 27
53		Dróżniczówka	poł. XIX w.	Tama

54		Dom młynarza	l. 30 XX w.	Wojdy
55	A-231 09.09.1986	Czworak	l. 30 XX w.	Wojdy 21
56		Plebania	1936r.	Rydzewo
57		Dom mieszkalny	l. 30 XX w.	Rydzewo 9
58		Dom mieszkalny	1921 r.	Rydzewo 11
59		Dom mieszkalny	pocz. XX w.	Rydzewo 18
60		Plebania	1935-36r.	Rajgród, ul Piaski
61	A-149 07.03.1966r	Grodzisko („Góra Zamkowa”)	XI-XII w	Rajgród, ul. Szkolna

Cmentarze :

Lp.	Nr rejestru	Obiekt	Miejscowość
1	A-357 11.03.1988	Cmentarz rzymskokatolicki najstarsza część	Rajgród, ul. Warszawska
2		Cmentarz rzymskokatolicki	Rajgród, ul. Warszawska
3	A-349 22.12.1987	Cmentarz przykościelny	Rydzewo
4		Cmentarz żydowski	Rajgród
5	A-266 09.03.1987	Cmentarz z I w. św. ż. niem.	Belda
6	A-271 10.03.1987	Cmentarz z I w. św. ż. niem.	Czarna Wieś
7	A-270 10.03.1987	Cmentarz z I w. św. ż. niem.	Kosiły
8	A-417 30.12.1991	Mogiła powstańców z okr. powstania styczniowego 1864 r.	Rajgród, ul. Warszawska
9	A-418 30.12.1991	Mogiła powstańca z okr. powstania styczniowego 1863 r, Jana Narzymkiego	Rajgród ul. Warszawska 73
10	A-416 30.12.1991	Cmentarz z I w. św.	Tama
11	A-419 30.12.1991	Mogiła rodziny Nowickich z II w. św.	Tama las "Choinki"
12	A-425 30.12.1991	Cmentarz z II w. św.	Kosówka
13		Cmentarz powstańczy 1863r.	Grzędy
14		Mogiła zbiorowa ludności cywilnej z okresu II wojny św., 1943r.	Grzędy
15		Mogiła żołnierzy AK z okresu II wojny św., po 1944r.	Grzędy
16		3 mogiły zbiorowe z okresu II wojny św.,	Kosówka
17		Cmentarz z okresu I w. św.	Czarna Wieś
18		Mogiła 2 ofiar, ludności cywilnej z okresu II wojny światowej	Czarna Wieś
19		Mogiła zbiorowa ludności cywilnej z okresu II wojny światowej	Woźnawieś

Układy historyczne:

Historyczny układ urbanistyczny m. Rajgród, (nr rej. A-356 /15.04.1988),

Historyczny układ przestrzenny wsi Czarna Wieś.

Parki:

1. Ciszewo.
2. Łazarze – aleja dojazdowa.
3. Miecze.
4. Opartowo (nr rej. A-230/08.09.1986)
5. Podliszewo
6. Przestrzele.
7. Rydzewo.
8. Tworki.
9. Wojdy (nr rej. A-231/09.09.1986)

IV. Zadania w zakresie opieki nad zabytkami gminy Rajgród

1. Działania ogólne:

- okresowe przeglądy stanu zachowania obiektów zabytkowych,
- systematyczne prowadzenie prac porządkowych na terenie obiektów zabytkowych, których właścicielem jest gmina Rajgród,
- podejmowanie starań o dofinansowanie prac przy zabytkach gminy z budżetu państwa oraz programów unijnych,
- informowanie właścicieli obiektów zabytkowych o możliwościach pozyskania środków finansowych na odnowę zabytku,
- realizacja kierunków polityki przestrzennej wskazanych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rajgród,
- współpraca z opiekunami społecznymi (szkołami) obiektów objętych ochroną konserwatorską związanych z kultem religijnym (cmentarze wojenne) w zakresie prowadzenia bieżących prac pielęgnacyjnych i porządkowych.

2. Działania promocyjne i edukacyjne:

- udostępnianie oraz aktualizacja gminnej ewidencji zabytków na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Rajgrodzie,
- publikowanie materiałów dotyczących zabytków i opieki nad zabytkami w lokalnej prasie - „Rajgrodzkich Echach”.

3. Działania z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego:

- wyznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów pod zabudowę mieszkaniową na zasadzie kontynuacji funkcji historycznych,
- utrzymanie cech budownictwa regionalnego w nowo projektowanej architekturze,
- przeciwdziałanie degradacji stanowisk archeologicznych.

V Finansowanie programu

1. Rada Miejska corocznie w uchwale budżetowej określi wysokość środków na realizację Programu.
2. Gmina ubiegać się będzie o pozyskanie funduszy na prace renowacyjne także ze źródeł zewnętrznych.

VI Postanowienia końcowe

1. Z realizacji Gminnego programu opieki nad zabytkami Burmistrz Rajgrodu sporządzi w roku 2014 i 2016 sprawozdania, które zostaną przedstawione Radzie Miejskiej w Rajgrodzie.

Przewodniczący Rady Miejskiej

mgr Jan Duda